

Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Proučavao povijest Ilirika, a rezultate svojih studija objavio u raspravama pisanim na lat. jeziku. Dio radova ostao mu je u rukopisu (čuva se u biblioteci HAZU). Ostavio je bogatu zbirku rim. novca iskopanoga u Sisku i Šćitarjevu.

BIBL.: *Dissertationum I i II*, Zagreb 1781, *III*, Zagreb 1782; *De origine nominis et gentis Illyricae*, Zagreb 1793; *Historia universalis Illyrici ab ultima gentis et nominis memoria*, Zagreb 1794.

LIT.: Š. Ljubić, O napredku arheološke znanosti u našoj hrvatskoj zemlji, Rad JAZU, 1886, 80. R.

BLATO, selo na otoku Korčuli. Iz doba grč. kolonizacije potječe vaza (←V. st.); iz rim. vremena su ostaci imanja *Junianum*. Iz prvoga doba razvoja naselja potječu crkve Sv. Križa na groblju i Sv. Jeronima, obje u lokalnim inačicama romaničko-gotičkoga stila XIV. st. Srednjovj. župnu crkvu proširili su u XVII. st. korčulanski graditelji i klesari Ivan Bono, Antun Ismaeli i Kristo Pavlović. U crkvi se nalaze mramorni oltari mlet. tipa, a Petar Bruttapelle, udomaćen u Dalmaciji poč. XVIII. st. sagradio je klasicističku kapelu Sv. Vicenze s raskošnom rakom svete obogaćenom kipovima mramornih anđela iz Venecije. Oltarne slike na drvu (*Svi sveti i Majka s djetetom*) renesansnoga su majstora Girolama da Santacrocea. Stara loža, koja se spominje još u XV. st., zamijenjena je zbog trošnosti novom na kojoj je radio 1700. korčulanski klesar Spaso Foretić. U renesansno-baroknomu kaštelu obitelji Arnerić nalazi se zavičajni muzej. Unutar sklopova pučke stambene arhitekture izdvaja se nekoliko baroknih ladanjskih kuća korčulanskih plemića. Crkva Sv. Kuzme i Damjana u Zablaču zapadno od Blata, jednobrodna građevina zidova raščlanjenih lezenama s kasnijim gotičkim svodom, sjedinjuje stilske osobine predromaničkoga i romaničkoga graditeljstva XII. st. U okolici se spominje još nekoliko srednjovj. crkvice: Sv. Marija u Polju 1338, Sv. Martin u Maloj Krtinji oko 1346. i Sv. Mihovil u Dugom Podu 1346.

LIT.: C. Fisković, Nekoliko dokumenata o našim starim majstorima, VJAH, 1949, str. 207, 208. — K. Prijatelj, Studije o umjetninama u Dalmaciji, I, Zagreb 1963, str. 44, 45. — M. Gjirović, Otok Korčula, Zagreb 1968. — I. Fisković, Crkvice sv. Kuzme i Damjana u Zablaču na Korčuli, Prilozi — Dalmacija, 1980. — C. Fisković, Župna crkva Svih svetih u Blatu na Korčuli, Radovi IPU, 1992. N. B. B. i I. Fis.

BLAŽ DUBROVČANIN, slikar (prva pol. XVI. st.). Oslikao je grobnu crkvicu Sv. Duha u selu Nova Vas kraj Šušnjevice u Istri (*Poklonstvo mudraca, Judin poljubac, Krist pred Pilatom* i likovi svetaca). Jedan je od posljednjih domaćih umjetnika koji slijedi tradiciju kasnosrednjovj. zidnog slikarstva ist. Jadrana. Postoji mogućnost da je to bio Vlaho, sin Nikole Božidarevića, koji se, osim u Italiji, spominje i u Senju.

LIT.: B. Fučić, Istarske freske, Zagreb 1963. — I. Perčić, Zidno slikarstvo Istre (katalog), Zagreb 1963. — K. Prijatelj, Dva dalmatinska majstora u istarskim slikarskim zbivanjima renesanse i manirizma, Bulletin JAZU, 1977, 1. Z. Ša.

BLAŽEVIĆ, Jakov, glag. krasopisac i minijaturist (XV. st.). Rodom iz Modruša. Iz Like se doselio u Zadar, gdje je stekao posjede. Bio je poznat kao vrstan iluminator. God. 1460. obvezao se zadarskom plemiću Ivanu de Grisogonu ispisati i oslikati višebojnim i pozlaćenim minijaturama glag. misal za crkvu Sv. Marije u Ceranima (selo Ceranje, SI od Vranskoga jezera).

LIT.: C. Fisković, Zadarski sredovječni majstori, Split 1959, str. 104—105. Š. Ju.

BLAŽEVIĆ, Petar, slikar (XVII. st.). Pod imenom *Pietro di Biasio* potpisao je 1673. oltarnu sliku *Sveti Antun s Bl. Djevicom Marijom i donatorom* u katedrali u Ninu. Njegov se potpis nalazi i na fragmentu uništene slike u Muzeju grada Splita.

LIT.: I. Petricoli, Osvrt na ninske građevine i umjetničke spomenike srednjeg i novog vijeka, Radovi HIJZ, 1969, str. 16—17. K. Plj.

BLAŽIČEVIĆ, Miroslav, slikar (Rijeka, 27. V. 1909 — 4. III. 1990). Diplomirao je na Akademiji u Firenci 1933. Od 1934. radio na Ikonografskoj školi u Ohridu. Bio je lik. pedagog u Rijeci od 1940. God. 1946—52. direktor je Muzeja Hrvatskog primorja, nakon toga muzejski restaurator. Restaurirao je slike i ikone u muzejskoj zbirci i u riječkim crkvama.

BLAŽ JURJEV TROGIRANIN, slikar (Trogir ili Lapac, oko 1390 — Zadar, 1450). Prvi se put spominje u Splitu 1412, potom 1419. u Trogiru. U Dubrovniku je 1421—27. službeni slikar Republike, 1431. ima radionicu u Korčuli. Vraća se 1433. u Trogir i slika 1435. poliptih za oltar Sv. Jerolima u benediktinskoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja, 1436. poliptih za crkvu Sv. Jakova na Čiovu, a 1437. poliptih za franjevačku crkvu Sv. Marije. God. 1439. radi poliptih za bratovštinu Svih svetih u Korčuli. U Trogiru se posljednji put spominje 1442. a potom 1445. u Splitu i Zadru,

BLATO, župna crkva

gdje oslikava vratnice orgulja za crkvu Sv. Franje i izrađuje sliku Gospe od Kaštela za crkvu Gospe od zdravlja, koju 1447. potpisuje kao *Blasius de Jadera*. God. 1448. piše u Zadru oporuku, a dvije godine poslije umire. Djela Blaža Jurjeva nalaze se u Splitu (raspelo u crkvi Sv. Franje); Stonu (raspelo u crkvi Sv. Nikole); Dubrovniku (*Bl. Dj. Marija s djetetom* u crkvi Sv. Đurđa na Boninovu); Korčuli (poliptih iz katedrale u opatskoj riznici, poliptih u bratovštini Svih svetih); Trogiru (matrikula bratovštine Sv. Duha, *Gospa u ružičnjaku* iz katedrale, poliptih iz benediktinske crkve Sv. Ivana Krstitelja, poliptih iz crkve Sv. Jakova — sve u zbirci crkv. umjetnina te poliptih u dominikanaca); Kaštel-Štafiliću (*Bl. Dj. Marija s djetetom*, obitelj Čipiko); Šibeniku (*Bl. Dj. Marija s djetetom*, u Muzeju grada, poliptih iz crkvice Sv. Antuna, u Zbirci crkvenih umjetnina u crkvi Sv. Barbare). Od tih se radova stilski razlikuje *Gospa od Kaštela* iz zadarske crkve Gospe od zdravlja (sada u Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti u Zadru) koju je, kako se smatra, radio u poodmaklim godinama, prema predlošku neke ranije časčene Majke Božje. Mnoge njegove slike odstupaju u kvaliteti, što se može objasniti suradnjom radionice, gubitkom dodira s umj. središtima te starošću umjetnika. Također se nekoliko očuvanih radova, zbog značajki njegova stilskoga govora, vezuju uz njegovu mladost, radionicu ili njegov krug utjecaja.

Blaž Jurjev Trogiranin, čiji je identitet potvrđen otkrićem potpisa na poliptihu iz crkvice Sv. Jakova u Trogiru (1961), osebujna je slikarska osobnost kasnogotičkoga stila; unatoč vidljivim mlet. utjecajima (Nicolò di Pietro, Gentile da Fabriano), on razvija osjećaj za nadahnute linearne ritmove u cjelini i u pojedinostima (draperije), karakterističnu tipologiju likova s neobičnim izbuljenim očima, te istančanu ljestvicu boja.

LIT.: K. Prijatelj, Slikar Blaž Jurjev Trogiranin, Zagreb 1965 (sa svom dotadašnjom literaturom). — K. Prijatelj, La pittura della scuola dalmata e Blaž Jurjev (Biagio di Giorgio) da Trogir (Trau), Acta historiae atrium (Budapest), 1967, 1—3. — D. Domančić, Gospa Blaža

BLAŽ DUBROVČANIN, *Starozavjetni proroci*, freska u crkvi Sv. Duha u Novoj Vasi kraj Šušnjevice

BLAŽ JURJEV
TROGIRANIN, detalj
slikanoga raspela u crkvi
Sv. Nikole u Stonu

BLAŽ JURJEV TROGIRANIN, poliptih, Trogir, zbirka crkvene umjetnosti u crkvi Sv. Ivana Krstitelja

Jurjeva u Šibeniku, Prilozi—Dalmacija, 1972. — C. Fisković, Gotički triptih u Segetu, Bulletin JAZU, 1974, 1—3. — C. Fisković i B. Zelić-Bučan, O poliptihu Blaža Jurjeva u Trogiru, Prilozi—Dalmacija, 1975. — K. Prijatelj, Dalmatinsko slikarstvo 15. i 16. stoljeća, Zagreb 1983. — J. Belamarić, Prilog za Blaža Jurjeva Trogiranina, Mogućnosti, 1986, 11—12. — C. Fisković, Poticaj za upoznavanje Blaža Jurjeva, ibid., 1986, 11—12. — Blaž Jurjev Trogiranin (katalog), Split—Zagreb 1986—87. — K. Prijatelj, Blaž Jurjev Trogiranin, Zagreb 1988.

K. Plj.

BLAŽUJ, naselje kraj Sarajeva. U obližnjim *Rogačičima* nalaze se ostaci ranosrednjovj. crkve. To je šesterolisna crkva, srodna predromaničkim crkvama na prostoru između Nina i Sinja u Hrvatskoj (Sv. Trojica u Splitu, Sv. Mihovil u Brnazama) a datira se u IX—X. st. U grobovima je nađen novac iz XI—XIV. st. — U Blažuju je (1919—23) živio i radio V. Becić.

LIT.: I. Čremošnik, Izvještaj o iskopinama u Rogačičima kod Blažuja, GZMBiH, 1953. R.

BLAŽ ZADRANIN, graditelj (XIV. st.). Spominje se 1313, kada s grupom dubrovačkih majstora odlazi raditi u Srbiju. Vjerojatno je identičan Blažu iz Zadra koji se spominje u Dubrovniku 1323, kada uzima u nauk Milka iz Bara.

LIT.: C. Fisković, Prvi poznati dubrovački majstori, Dubrovnik 1955, str. 101. — Đ. Bošković, Stari Bar, Beograd 1962, str. 250, 252.

BLINJA, utvrđeni grad u blizini Petrinje. Stariji dio, ovalna tlocrta, spominje se od XIII. st., a noviji (s kružnom kulom i obrambenim zidom) grada sred. XVI. st. Kegljevići za obranu od Turaka. Od novije utvrde očuvalo se nešto ostataka.

BOBANOVIC-ČOLIĆ, Emil, slikar (Kuna na Pelješcu, 4. XII. 1926). Školovao se u Splitu i Zagrebu. Radi obojene reljefe u drvu u kojima uspostavlja elementarne odnose među oblicima i bojama i aktivira ih u jednostavnoj razgibanosti (*Rast*, 1976; *Prodor*, 1977). Samostalno izlagao u Labinu, Dubrovniku, Rijeci, Zagrebu, Splitu, Krku, Umagu i Rovinju. Živi u Labinu.

LIT.: V. Ekl, Emil Bobanović-Čolić (katalog), Split 1975. — V. Bužančić, Emil Bobanović-Čolić (katalog), Zagreb 1977.

V. El.

BOBIĆ, Bernardo, slikar i pozlatac (? — Zagreb, oko 1695). Radio u Zagrebu između 1683—94/95, gdje je 29. I. 1694. stekao građanstvo. Za oltar Sv. Apostola u crkvi Sv. Katarine, koji je polikromirao i pozlatio, naslikao je dvije slike: *Judit* i *Silazak Duha Svetoga*. U istoj je crkvi polikromirao i pozlatio 1684. oltar Sv. Franje Borgije, a 1688. i 1690. oltare Sv. Marije i Sv. Ladislava u katedrali. Bobiću se bez dovoljna razloga donedavno pripisivalo više slika kao i ciklus od 12 vrlo kvalitetnih slika s oltara Sv. Ladislava u katedrali.

LIT.: Ž. Jiroušek, Bernardo Bobić, hrvatski slikar baroka, Jutarnji list, Zagreb, 3. I. 1939. — Z. Wyrubal, Problematično pripisivanje nekih slika zagrebačkom baroknom slikaru

Bernardu Bobiću, Iz starog i novog Zagreba, II, Zagreb 1960. — Isti, Bernardo Bobić, Zagreb s. a. (1964?). — A. Horvat, Je li Bernardo Bobić slikar ciklusa krilnih oltara zagrebačke katedrale, Peristil, 1965—66, 8—9. — Z. Wyrubal, Je li Bernardo Bobić slikao slike oltara sv. Ladislava?, ibid., 1967—68, 10—11. — A. Horvat, Između gotike i baroka, Zagreb 1975, str. 323—327. — Horvat—Matejčić—Prijatelj, Barok.

A. Ht.

BOBIĆ, Franjo, slikar (Brežice, 1677 — Lepoglava, 28. II. 1728). God. 1708. stupio u pavlinski red i imao slikarsku radionicu u lepoglavskom samostanu. Dosad nije poznato nijedno dokumentacijom utvrđeno njegovo djelo. Pripisivale su mu se neke slike iz župne crkve u Lepoglavi, sada u Dijecezanskom muzeju u Zagrebu. Danas mu se, s rezervom, pripisuje jedino slika *Mojsije u pustinji Sinaj*.

LIT.: M. Mirković, Ivan Krstitelj Ranger i pavlinsko slikarstvo, u knjizi: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244—1786, Zagreb 1989.

A. Ht.

BOBOTA, selo SZ od Vukovara. U selu je parohijska pravosl. crkva Sv. Georgija, s kasnobaroknim obilježjima. Građena je 1763—67, pregrađena u drugoj pol. XIX. st. Prema podacima iz spomenice, bogato rezbaren ikonostas u crkvi oslikao je 1779. »moler Jovan Isajlović«.

LIT.: V. Borčić, Slikarstvo XVIII stoljeća u pravoslavnim crkvama, u knjizi: Umjetnost XVIII stoljeća u Slavoniji, Osijek 1971. — M. Balić, Parohijska crkva u Boboti, Vukovarske novine, 11. IV. 1977.

A. Ht.

BOBOVAC, srednjovj. utvrđeni grad S od Kraljeve Sutjeske, Bosna. Bobovac, prijestolnica države i stolno mjesto bos. vladara, jedan je od najvećih i najutvrđenijih bosanskih srednjovj. gradova. Rađen je u nekoliko faza, počev od kasne antike do tur. vremena. Prvi put je spomenut 1350. Turci su ga osvojili 1463, napušten je 1626. Sastoji se od dva dijela: *Donji* i *Gornji grad* koji su međusobno spojeni zidovima. Pored manje citadele, grad je imao zidinama opasano naselje s posebno izdvojenim vladarskim dvorom od skupine sakralnih objekata. Ispod grada su ostaci podgrada. — Vladarski dvor na Bobovcu, prvi put spomenut 1356, rađen je u pet faza. Dovršen je najkasnije do sred. XIV. st. Imao je dvije palače — gornju i donju, te sistem obrambenih (glavna kula, promatračka kula, zidine) i pratećih objekata, vrata i predvorja. Nađeni su i temelji triju crkava, zatim tri cisterne, nekoliko zanatskih radionica (kovačnice), tri zvona, ostaci keramike i stakla. — Dvorske palače i kapele sadržavale su bogatu arhit. dekoraciju s heraldičkim i vegetabilnim motivima, koja se, uz osnovne oznake gotičkog stila, oslanja na stariju domaću tradiciju. U kraljevskoj kapeli, poč. XV. st. adaptiranoj u mauzolej, osim izradevina u punoj plastici, nađeni su grobni sarkofazi trojice bos. kraljeva i jedne kraljice. Plastični dekor sarkofaga i fragmenti zidnog slikarstva u unu-